

Miért tabu még mindig Magyarországon Petőfi lehetséges szibériai élete?

Beszélgetés Kondor Katalinnal*

Közös igazságharcunk Budaházy György és társai kiszabadításáért csak megerősítette régióta fennálló ismeretségünket és kölcsönös tiszteletünket. Ezért bátorkodtam a minap Kondor Katalinnak egy másik, ugyancsak nemzeti jelentőségű igazságharc ügyében olyan kérdéseket nekiszegezni, amelyekre ha tisztázó válaszokat nyernénk, hamarabb juthatnánk el az igazságtételhez: a nemzeti végtisztesség megadásához költőóriásunk számára.

Budaházy György és társai kiszabadításáért mi egy közös bizottságban tevékenykedtünk, innen is tudhatom, hogy Te mint újságíró és mint közéleti ember érzékeny vagy az igazságtalanságokra, hazugságokra. Ezért is merem remélni, hogy segíteni tudsz egy rejtély megfejtésében: miért annyira tabu Magyarországon Petőfi szibériai életéről beszélni? A Magyar Hírlap és főáramú társai vajon miért gondolják meg százszor is, hogy az idevágó véleményeket és bizonyítékokat olvasóik elé tárják? A Magyarságkutató Intézet főigazgatójával, Kásler Miklóssal készített interjúdban is szóvá tetted: miért nem próbálnak meg a tésztaként nyúló történet végére járni?¹ Szerinted miért nem?

– Vajon miért tabu Petőfi szibériai élete? – kérdezted tőlem, amikor megemlítetted, hogy olvastad a délvidéki, Aracs című közéleti folyóiratban megjelent, Kásler Miklóssal készített interjúmat, melynek megírására a rendkívüli tehetséges költő, tanár, a folyóirat főszerkesztője, Bata János

kért meg. 2023 júniusában jelent meg a lapban ez a cikk, tehát lassan két esztendeje. Örületesen telik az idő, és meg kellett állapítanunk, hogy sem a beszélgetésben, sem pedig az azóta eltelt időben nem hallhattunk sehonnan semmiféle választ arra, hogy a barguzini, feltételezhetően a Petőfi hamvait is rejtő temetői sírokkal kapcsolatban valaki is érdemlegesen nyilatkozott volna arról, hogy egyáltalán van-e ennek az ügynek fejleménye. Nem nyilatkozott, nem válaszolt, nem tájékoztatott bennünket érdemben senki. Kérdezted, vajon miért nem. Szakértő nem lévén, nem tudom a választ, ám minden részletét illetően szárnalmasnak tartom azt a teszetoszaságot, amely ezt a különös esetet kíséri. Mielőtt leírnám, hogy mire is gondolok, előrebocsátom, hogy magam is választ várok arra, hogy egy nemzeti hős, egy költő, Magyarország népeinek rajongott példaképe miért kerülhet holtában is ilyen helyzetbe.

Akik nem olvashatták a 2023-ban készült Kásler-interjú az Aracs c. folyóiratban, azok kedvéért idemácsolok egy részletet belőle. Íme:

„[K. K.:] *Most egy kicsit ugorjunk egy másik témára. Most van Petőfi születésnapjának évfordulója, és a Délvidéken is kíváncsiak, mi van a nagy költő hamvaival. Szerintem nincs is olyan ember Magyarországon, akinek ne szúrna szemet, hogy mi a csudának kell szegény Petőfi földi maradványain ennyit vitatkozni. Olyan politikai egymásnak feszüléseket érzek benne, amelyeknek a világon semmi értelmük nincs. Hogy lehet ezt a kérdést kezelni? Hiszen amióta az első ku-*

¹ „Épp ezért foglalkoztat sokakat ez a tésztaként nyújtott Petőfi-történet, mert az igazság mindenkit érdekelne. S nehéz elhinni, hogy ebben hosszú évek óta nem lehetett semmiféle megegyezést találni, miközben állítólag az oroszok, a barguziniak is segítőkészek.” Kondor Katalin: Nehéz évek után – Beszélgetés dr. Kásler Miklós miniszterelnöki biztossal, a Magyarságkutató Intézet főigazgatójával. Aracs, 23. évf., 89. sz. = 2. sz. (2023. június 4.), https://epa.oszk.hu/03400/03482/00088/pdf/EPA03482_aracs_2023_2_019-025.pdf

atók megjelentek a színen, akiknek a vezetője már elhunyt, azóta ez az ügy témául szolgál. Miért nem lehet erre pontot tenni? Ráadásul akkor, amikor még annak is híre ment, hogy az oroszok segítőkészen álltak hozzá az egész kutatáshoz, a hamvak hazahozatalához is.

[Kásler Miklós] – Van egy hagyományunk arról, hogy Petőfi hogyan halt meg. Furcsának fog tűnni, amit mondok, de a történet némiképp hasonlít az egyházi ereklyék régészeti meghatározásához. Én nem vagyok híve az ereklyék meghatározásának. Eszembe sem jutott, hogy Szent István valamelyik ereklyéjéből mintát vegyünk, mert ez más kategória. Attól még lehet igaz a fenti állításom, hogy a Magyarságtudós a Szent László-ereklyét vizsgálta. Ez volt az egyetlen, amiről nem tájékoztattak. Mi van akkor, hogyha az derül ki, hogy nem Árpád-házi férfi a Szent László-hermában lévő koponya eredeti tulajdonosa?

[K. K.:] Engem nem rendített volna meg abban a hitemben, hogy Szent László egy nagy ember volt a magyar történelemben.

[Kásler Miklós] – Igen. Szóval Petőfi esetében is létezik egy ilyen félelem. Az, hogy mit mondott a Magyar Tudományos Akadémia, egy dolog. Tudniillik azt mondta, hogy női csontváz az, amelyet bemutattak. Nos, ha megtörténne a genetikai vizsgálat, akkor könnyen lehetne dönteni. Nagyon könnyen. Csakhogy most ott tartunk, hogy senki nem tudja, hol található a barguzini csontváz. Valahol eltűnt. Amikor lehetőségem adódott, megpróbáltam tudomást szerezni arról, hogy hol van, de senki nem tudta biztosra megmondani.

[K. K.:] Most akkor ellopták?

[Kásler Miklós] – Állítólag Kiszely István úr annak idején valami biztonságos, ismeretlen helyre rejtette el.”

Nos, nem folytatom tovább a jelzett interjú részletét, szerintem önmagáért beszél minden eddigi nyilatkozat és cselekedet ebben az ügyben, s nincs kizárva, hogy mindig a politikába botlunk, amikor a kérdéseinkre hiteles válaszokat várunk.

Interjúdat olvasva különösen meglepő volt számomra Kásler Miklós főigazgató nyilvánvaló kettős mércéje. Szavai szerint ő kezdeményezte, hogy a középkori magyar uralkodódinasztia eredetének megállapításához határozzák meg „a nagyon valószínűsíthető” III. Béla királynak azt a DNS-szakaszát, amely csak az Árpád-ház férfiágának leszármazottaira jellemző. Nos, a főigazgató úr lelkesen számolt be Neked arról, amit most – jó okkal – szó szerint idézek: **„Ha nincs Erdő Péter bíboros úr legnagyobb támogatója, amellyel azonnal lehetővé tette, hogy a Mátyás-templomban a Fehérvárról áthozott csontvázakból mintát vegyünk, akkor erről ma nem beszélgetnénk. Ha Pintér Sándor miniszter úr nem adott volna 20 millió forintot, hogy elindítsuk a kutatást, akkor megint csak nem ülnénk itt.”** Ehhez képest Petőfi esetében Kásler is, Pintér is kegyeleti szempontokra hivatkozva háritotta el, hogy csontvázakból – pl. Hruz Máriáéból – mintát vegyenek.^{2, 3} Ráadásul a belügyminiszter egy már megadott engedélyt vont vissza. Bőséges újságírói és közéleti tapasztalataid alapján mi a sejtésed, a megérzésed: vajon miért döntöttek így?

– Most álljunk meg egy pillanatra. A mai, 2025. április 30-án megjelent Mandiner c. hetilap *Előkerült Mátyás király?* című terjedelmes cikkében arról tudósít bennünket, hogy „csaknem bizonyos, hogy azonosították Mátyás király maradványait”. A valószínűség 93 százalékos. Tehát nem ördögtől való a csontvázak azonosítása, előkerítése. Csak valahogy Petőfi hamvait nem hagyjuk nyugodni, eltemetni, hogy tiszteletünket tehesük sírjánál, bárhol legyen is az. Mert mindig kell a vita, a felesleges egymásnak feszülés, no meg a titkolózás. Az említett hetilap *Előkerült Mátyás király?* címmel tájékoztatta olvasóit a nagy királlyal kapcsolatos régészeti újdonságokról. Egy következő cikk címéül azt javasolnám: *Hol vagy, Petőfi Sándor?* Biztos vagyok benne, hogy nem ő akar rejtőzködni. Még holtában sem.

² „Én a kegyeleti szempontot nagyon magasra értékelem, mert az is identitásképző, hogy mennyire becsüli meg az őseit egy nemzet” – fogalmazott Kásler az interjúban.

³ „A Megamórv Petőfi Bizottság azonban nem fogadta el az MTA állásfoglalását, és azt javasolták, hogy nyissák fel Petőfi szüleinek a Kerepesi temetőben lévő sírját, és a mintavételt követően hajtsanak végre egy DNS-vizsgálatot. 2001-re sikerült is engedélyt szerezniük az exhumáláshoz, ám Pintér Sándor belügyminiszter ezt visszavonta, kegyeleti okokra hivatkozva.” – https://hu.wikipedia.org/wiki/Pet%C5%91fi_S%C3%A1ndor

Novák Elődnek, a **Mi Hazánk oszlopos tagjának** vettem fel a kérdést, hogy nem akarnának-e beszállni az igazság kiderítésébe. Azt felelte, hogy nem, mivel ez a kérdés megosztó. A magyar nemzetben amúgy is nagy a megosztottság, sok a feszültség, nem kívánják a Petőfi-üggyel is tetézni. Szerinted hová vezethet az a kormánynál és az ellenzéknél egyaránt tapasztalható felfogás, amely szerint Petőfi igazságánál fontosabb a nemzeti egység.

– Nos, az a véleményem, hogy ez egy baromság. Petőfi igazsága az, hogy végtelenül hazaszerető volt, valamint hihetetlenül tehetséges költő, és a hazáért halt meg. Mondhatom úgy is, hogy a nemzeti egységért. Kell ennél több? Nem kell. A véleményem pedig az, hogy Petőfi igazsága a verseiben van. A nemzeti egységet meg nekünk kellene végre a valóságban megteremtünk, hiszen „hála” az uniós meg nemzetközi stb. politikának és fenekedésnek, kénytelenek vagyunk állandó harcban állni. De mindezek ellenére nagy hibánk, hogy zseniális költőink, tudósaink, politikusaink létét, munkásságát vitatjuk, eltemetésükről, újratemetésükről, gyászunk ledolgozásáról lemondunk, hátrahőkölünk.

A minap láttam egy filmet II. András királyunkról. Számomra egyértelműen kiderült, hogy Katona József a Bánk bánjával, illetőleg Erkel Ferenc a rá komponált zenéjével alaposan melléfogott: bár sikerült egy olyan kulturális hagyatékot teremteniük, amellyel elősegítették a nemzet egységének az idegen szívűekkel szembeni megerősödését, egyúttal azonban hozzájárultak egy hatalmas történelmi igazságtalansághoz, sőt hamisításhoz, amennyiben II. András valójában az egyik legkiválóbb királyunk volt, hosszú uralkodása alatt végig Magyarország érdekeit tartotta szem előtt, nem az idegenekét. Szerinted mi a helyesebb értelmiségi és politikai magatartás: mellőzni a Bánk bánt, vagy mélyen hallgatni a szerzők melléfogásáról? Vagy úgy méltatni a Bánk bánt, hogy közben a szerzők történelmi tévedését is rendre szóvá tesszük?

– A Bánk bánt illetően nem mondanék véleményt. A mese az mese, az anekdoták azok

anekdoták, a tények meg tények. A szerelem pedig szerelem, a féltékenység meg féltékenység. A történelmi hűség meg a történészek dolga, a művészetek esetében meg az erkölcs, az erkölcsi tanítás a fontos. A zene, az meg az emberiség csodája, egyáltalán, hogy létezik, létezhet.

Politikai tényezőknek szabad-e, okos dolog-e a nép ellenében igazságokat kimondani?

– Nos, nem tudom, pontosan kik a politikai tényezők. Szerintem igazságokat bizonyíthatóan kimondani nemcsak szabad, hanem kötelező. Csak bátorság kell hozzá, ami nincs mindig meg. Ám azt azért megtapasztalhattuk sokszor, hogy az igazságot – bárhány szomorú következménye is lehet – mindig meg kell próbálni kimondani, bizonyítani, világgá kürtölni.

A Budaházy-ügynél tapasztalhattuk, hogy a törvényes hatalom is foglya lehet más erőknek. Például a „nem létező” háttérhatalomnak, a különféle hatalmi gépezeteknek vagy éppen a közvéleménynek. Petőfi igazságának kiderülését – kiderítését – leginkább mi akadályozhatja?

– Régóta tapasztalhattuk már, hogy történelmi múltunkat illetően egyes cselekedeteket, győzelmeket, nagyszerű embereket igencsak igyekeztek előlünk eltagadni, érdemeiket kisebbíteni – ha évszámyszerűen nem is, de tetteik nagyszerűségét illetően nagyon is. Mi ez, ha nem nimbuszrombolás? Szerintem az. Régóta figyelem, s ezzel nyilván nem vagyok egyedül, hogy „a múltat eltörölni”-igyekezet még mindig itt van velünk. Az eltörlés mellett az eltagadás is jelen van, no meg az a szándék, hogy a „közép” lakóit, azaz Magyarország népét állandó gyötrésben kell tartani. Volt itt már Petőfi is szlovák költő, hazudtak – nem kicsit, nagyon – újkori történelmünk ilyen-olyan eseményeiről is, tehát én azt a tanulságot vontam le ez idáig, hogy bizony mi örök küzdelemre vagyunk ítélve, jobban mondva az „örök” szót visszavonom, mert egyszer csak-csak eljön a nyugalom a mi népünk, nemzetünk számára is.

Tisztességes dolog-e Petőfivel szemben a szibériai életéről, ottani verseiről, házasságáról, gyermekeiről, hányattatásáról politikai vagy szakmai megfontolásból hallgatni?

Budaházy és társai esetében még a nemzeti kormánynak is több mint egy évtizedre volt szüksége ahhoz, hogy az egyre növekvő nyomásnak végül engedve elősegítse a nemzeti radikális vádlottak köztársasági kegyelemben részesítését. Érzésed szerint az illetékes hatalmi tényezők Petőfinek mikor fognak megkegyelmezni? Mikor fognak neki igazságot szolgáltatni? Mikor fogják neki a végtisztességet megadni?

Szerinted kinek mit kellene tennie, lépnie, hogy ez a kívánatos kegyelmi állapot mielőbb bekövetkezzék? Mit javasolsz pl. nekünk, magunknak?

– Ezen levelezésünk egyik tanulsága – s ezt korábban sosem gondoltam volna –, hogy az igazságot, de még annak feltételezését is igen nehéz megvédeni. Amúgy szerintem Petőfinek és sok más nagy magyarnak már nem lehet igazságot szolgáltatni. Még a családjuknak sem. Igazságukról nem tudunk a sírba üzenni nekik. A lelkünkben kell visszavonhatatlanul az igazságunkat hordoznunk. Ha ez kisugárzik, talán minden arra érdemes ember – legyen élő vagy halott – megkapja a neki járó tisztességet. Egyik a végtisztességet, hiszen valamennyien meghalunk, a másik meg a neki járó tisztességet még életében. Ez lenne a jó. Meg az, ha a szinte számtalan csodálatos költőnk meg persze íróink gyönyörű verseit és prózáit sokszor olvasnánk is. Hatalmas értékű, hihetetlenül lélekemelő és gyógyító a magyar irodalom. Benne van a vigasz, s ez benne az egyik csoda. Tudom persze, hogy mindez ábránd, nem

lehet az olvasásra rábírn mindenkit. Pedig az az igazság, hogy írásaikban megannyiszor benne van a feltenni nem mert kérdéseinkre is a válasz. Szóval, nem vagyok a tények és a mindenekfelett vitathatatlan igazság birtokában én sem. Hogy is lehetnék? Viszont idézek egy talán ideillő Deák Ferenc-mondást: „Tudományos vitatkozásoknál nem a személy, nem a tekintély, hanem egyedül az igazság bírhat döntő erővel.” A haza bölcse nem tévedett. Mi meg várjuk és áhítjuk az igazságot, s nem csak a rejtegetett Petőfi hamvakat illetően. S ha már Petőfi, jöjjön tőle is valami megfontolandó. A *szájhősök* című verse.

A szájhősök

*Meddig tart ez örült hangzavar még?
Meddig bőgtök még a hon nevében?
Kinek a hon mindig ajkain van,
Nincsen annak, soha sincs szívében!
Mit használtok kofanyelvetekkel?
Évrül-évre folyvást tart a zaj,
És nem ott-e, ahol volt, a nemzet?
Nincs-e még meg minden régi baj?*

*Tenni, tenni! a helyett, hogy szóval
Az időt így elharácsoljátok;
Várva néz rég s oly hiába néz az
Isten napja s a világ reátok.
[...]*

* A Szilaj Csikó honlapon megjelent szöveg szerkesztett változata.

Angyali szférák (részlet)